

'Patria' i les ficcions d'ETA

Toni Vall

HBO

Com tantíssima gent, he vist *Patria* d'una revolada i m'han interessat de nou alguns elements que ja fa temps que tinc observats en la gran varietat de ficcions que s'han fet sobre ETA. Potser me n'esperava alguna cosa més enllà de la innegable solidesa narrativa que demostra, algun atreviment en el sentit narratiu i, sobretot, descriptiu de les situacions i els personatges. A més de la solemnitat de fons i de forma, tal vegada més aposta per la poètica, més treball d'imatge, alguna cosa, en fi, més sorprenent que apaivagués la sensació de previsibilitat que acompanya un metratge molt digne i un visionat agradable. La gran feina de la sèrie són els personatges i, en conseqüència, la manera com els actors els treballen. Un treball esplèndid, aquest darrer. L'aposta més sensible del producte, d'acord amb la novel·la que adapta, és fer visible tots els patiments que l'existència d'ETA va provocar. El patiment pels assassinats i també el patiment dels pares que tenen fills immersos en la lluita armada. Posa els pèls de punta la connivència del poble amb els propòsits de la banda d'assassins. Em temo, però, que per a qui hagi llegit una mica sobre ETA o vist algunes pel·lícules i documentals, això no serà especialment sorprenent.

Recordo el fantàstic reportatge que Albert Om va fer en complir-se els vint anys de l'atemptat de Vic. S'hi explicava que a Gernika van rebre com a herois els cadàvers dels dos terroristes morts. Recordo també *Tiro en la cabeza*, el film de Jaime Rosales que seguia la vida quotidiana dels assassins de dos policies francesos. Recordo també l'atreviment i fredor d'*Operació Ogre*, el film de Gillo Pontecorvo sobre l'assassinat de Carrero Blanco, rodat només sis anys després dels fets.

Tothom parla de les mares, però a mi de *Patria* em colpeix sobretot el dol sord i callat del Josean, el pare del terrorista. Són tan interessants, sempre, les sensacions que un desconeix, les paradoxes que et fan pensar més enllà dels teus morros. Tens clar que n'hi havia uns que mataven i uns que morien. Que uns eren uns delinqüents i els altres les seves víctimes. I llavors també hi havia unes altres víctimes. No morien però quedaven tacades de per vida. ●

